

KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁGI
SZERVEZET

TRANSPORTATION SAFETY
BUREAU

ZÁRÓJELENTÉS

**2009-0052-5
VASÚTI BALESET**

**RAJKA
2009. február 4.**

45213 sz. vonat

A szakmai vizsgálat célja a súlyos vasúti balesetek, a vasúti balesetek és a váratlan vasúti események okainak, körülményeinek feltárása, és a hasonló esetek megelőzése érdekében szükséges szakmai intézkedések kezdeményezése, valamint javaslatok megtétele. A szakmai vizsgálatnak semmilyen formában nem célja a vétkesség vagy a felelősség vizsgálata és megállapítása.

Jelen vizsgálatot

- a légi-, a vasúti és a víziközlekedési balesetek és egyéb közlekedési események szakmai vizsgálatáról szóló 2005. évi CLXXXIV. törvény (a továbbiakban: Kbt.),
- a súlyos vasúti balesetek, a vasúti balesetek és a váratlan vasúti események szakmai vizsgálatának részletes szabályairól szóló 7/2006. (II.27.) GKM rendelet,
- illetve a Kbt. eltérő rendelkezéseinek hiányában a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával folytatta le a Közlekedésbiztonsági Szervezet.

A Kbt. és a 7/2006. (XII.29) GKM rendelet együttesen az Európai Parlament és a Tanács 2004/49/EK irányelve (2004. április 29.) a közösségi vasutak biztonságáról valamint a vasúttársaságok engedélyezéséről szóló 95/18/EK tanácsi irányelv és a vasúti infrastruktúrakapacitás elosztásáról, továbbá a vasúti infrastruktúra használati díjának felszámításáról és a biztonsági tanúsítványról szóló 2001/14/EK irányelv módosításáról (vasútbiztonsági irányelv) szóló uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálják:

A Közlekedésbiztonsági Szervezet illetékessége a 278/2006.(XII.23.) Korm. rendeleten alapul.

Fenti szabályok szerint

- A Közlekedésbiztonsági Szervezetnek a súlyos vasúti balesetet ki kell vizsgálnia.
- A Közlekedésbiztonsági Szervezet mérlegelési jogkörében eljárva kivizsgálhatja azokat a vasúti baleseteket, illetve váratlan vasúti eseményeket, amelyek megítélése szerint más körülmények között súlyosabb következményű balesethez vezethettek volna.
- A szakmai vizsgálat független a közlekedési baleset, illetve az egyéb közlekedési esemény kapcsán indult más közigazgatási hatósági, szabálysértési, illetve büntetőeljárástól.
- Jelen zárójelentés kötelező erővel nem bír, ellene jogorvoslati eljárás nem kezdeményezhető.

A Vizsgálóbizottság tagjaival szemben összeférhetetlenség nem merült fel. A szakmai vizsgálatban résztvevő személyek az adott ügyben indított más eljárásban szakértőként nem járhatnak el.

A Vb köteles megőrizni és más hatóság számára nem köteles hozzáférhetővé tenni a szakmai vizsgálat során tudomására jutott adatot, amely tekintetében az adat birtokosa az adatközlést jogszabály alapján megtagadhatta volna.

Jelen zárójelentés

alapjául a Vb által készített, a KBSZ főigazgatója által elfogadott és az észrevételek megtétele céljából – rendeletben meghatározott – érintettek számára megküldött zárójelentés-tervezet szolgált.

A zárójelentés-tervezet megküldésével egyidejűleg a KBSZ főigazgatója értesítette az érintetteket a záró megbeszélés időpontjáról, és arra meghívta az érintett személyeket, szervezeteket.

A 2010. április 20-án megtartott záró megbeszélésen az alábbi szervezetek képviseltették magukat:

- MÁV Zrt.

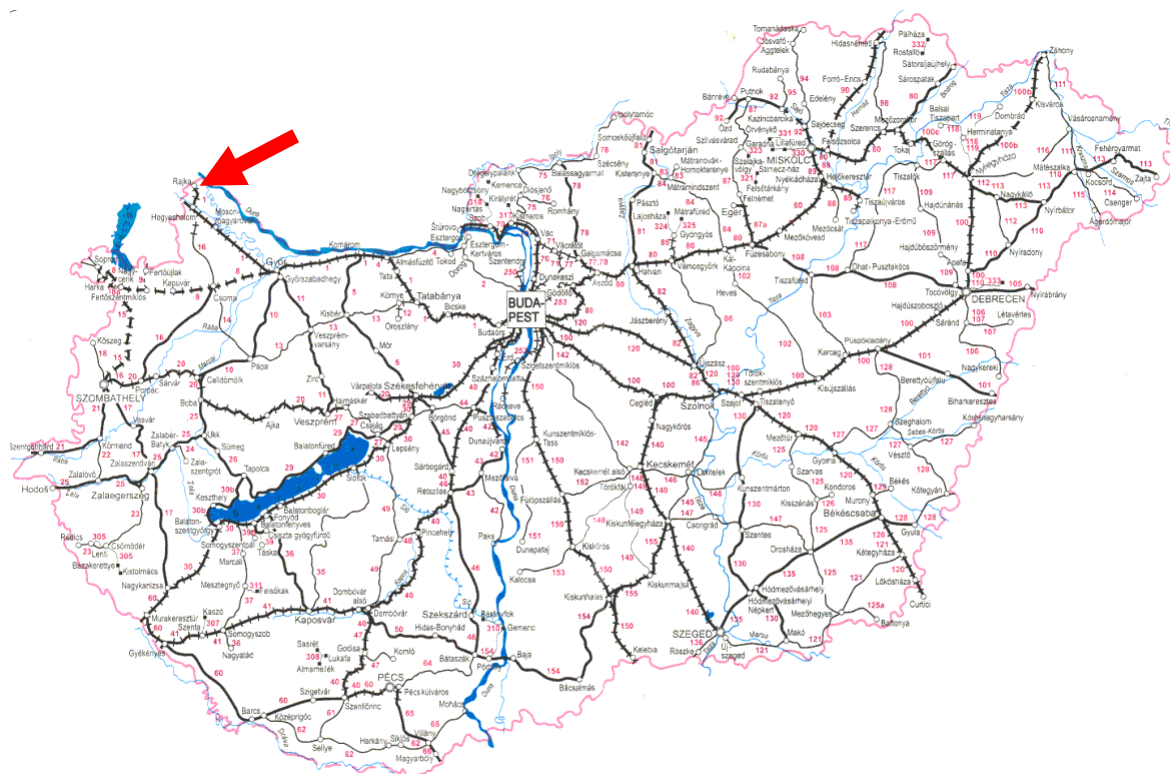
MEGHATÁROZÁSOK ÉS RÖVIDÍTÉSEK

CSM	A vezetőálláson a mozdonyvezető egyedül teljesít szolgálatot („ csak mozdonyvezető ”)
GKM	Gazdasági és Közlekedési Minisztérium
KBSZ	Közlekedésbiztonsági Szervezet
Kbvt.	A légi-, a vasúti és a víziközlekedési balesetek és egyéb közlekedési események szakmai vizsgálatáról szóló 2005. évi CLXXXIV. törvény
MÁV Zrt.	Magyar Államvasutak Zártkörűen Működő Részvénytársaság
MÁV Cargo Zrt.	MÁV Cargo Zártkörűen Működő Részvénytársaság
PHMSZ	Pálya-, Híd-, és Magasépítési Szakigazgatóság
Psz.	Pályaszám
Vb	Vizsgálóbizottság
VBO	MÁV Zrt. Biztonsági Igazgatóság, illetékes Területi Vasútbiztonsági Osztálya
ZSSK CARGO	Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s.

AZ ESET ÖSSZEFOGLALÁSA

Az eset kategóriája	vasúti baleset
Az eset jellege	vonat kisiklása
Az eset időpontja	2009. február 4. 8 óra 45 perc
Az eset helye	Rajka állomás
Vasúti rendszer típusa	Országos
Mozgás típusa	Nemzetközi tehervonat
Az eset kapcsán elhunytak/ súlyosan sérültek száma	0/0
Pályahálózat működtető	MÁV Zrt.
Rongálódás mértéke	a kisiklott teherkocsi, valamint a vasúti pálya kis mértékben rongálódott
Érintett vonat száma	45213
Üzembentartó	ZSSK Cargo
Nyilvántartó állam	Szlovák Köztársaság

Az eset helye

1. ábra: Rajka állomás Magyarország pályahálózatán

2. ábra: az esemény helye – Rajka állomás – forrás: Google Earth –

Bejelentések, értesítések

A KBSZ ügyeletére az esetet 2009. február 4-én 9 óra 14 perckor jelentette a MÁV Zrt. hálózati főüzemirányítója.

A KBSZ ügyelete

- 2009. február 4-én 9 óra 15 perckor jelentette a KBSZ ügyeletes vezetőjének, aki azonnali helyszíni vizsgálatot rendelt el.

Vizsgálóbizottság

A KBSZ főigazgatója a vasúti közlekedési baleset vizsgálatára 2009. február 4-én az alábbi Vizsgálóbizottságot jelölte ki:

vezetője	Rózsa János	balesetvizsgáló
tagja	Mihály András	balesetvizsgáló

Az eseményvizsgálat áttekintése

- A Vb 2009. február 4-én helyszíni szemlét tartott.
- Az általa szükségesnek vélt dokumentumokat bekérte, azokat megkapta.
- A menetíró regisztrátumot kiértékelte.

Jelen zárójelentés-tervezet a rendelkezésre álló dokumentumok alapján került összeállításra.

Az eset rövid áttekintése

2009. február 4-én 8 óra 45 perckor Rajka állomáson, a Szlovákia felől érkező 45213 sz. vonat utolsó, ötödiknek besorozott 33 87 787 6849-3 psz. kocsija a X. számú vágányon bejárás közben 4 tengellyel kisiklott. A siklás következtében a pálya, és a kisiklott jármű kis mértékben rongálódott.

A Vb 2009. február 4-én helyszíni szemlét tartott, megvizsgálta a vasúti pályát, melynek során a X. vágányban jelentős nyomtávhibákat állapított meg.

A Vb megállapítása szerint a baleset oka a X. vágány elhasználódott állapota, a vágány nyomtávolságának az előírást jelentősen meghaladó értéke, de a baleset bekövetkezésének esélyét növelte, hogy a kisiklott teherkocsi kerékterhelése kis mértékben túllépte az előírt értéket.

1. TÉNYBELI INFORMÁCIÓK

1.1 Az esemény lefolyása

A 45213 sz. vonat Szlovákia irányából, lezárt vágányúton, jelző kezeléssel járt be kb. 9 km/h sebességgel Rajka állomás X. sz. vágányára. A 19. sz. váltóról való lehaladás után a vonatba utolsónak sorozott 33 87 787 6849-3 psz kocsí folyóvágányon 4 tengellyel kisiklott.

3. ábra a baleset helyszíne

A vonatot továbbító 240 024-0 psz mozdony vezetője a siklást észlelve vészfékezést kezdeményezett, és a vonatot megállította.

1.2 Személyi sérülés

A baleset során személyi sérülés nem történt.

1.3 Vasúti járművek sérülése

A kisiklott 33 87 787 6849-3 psz. kocsí kis mértékben rongálódott, rakománya (olvasztott kén) nem került a szabadba.

1.4 Infrastruktúrában keletkezett kár

A vasúti pálya kis mértékben, 40m hosszban megrongálódott.

1.5 Egyéb kár

Egyéb kárt a vizsgálat befejezéséig nem hoztak a Vb tudomására.

1.6 A személyzet adatai

1.6.1 A 45213 számú vonat mozdonyvezetője

Kora	54 év
Neme	férfi
Szakképesítése	mozdonyvezető
Beosztása a baleset idején	mozdonyvezető
Orvosi alkalmassági érvényessége	2009. szeptember 6.
Legutóbbi szolgálatba lépés ideje	2009. február 4. 5 óra 45 perc

1.7 A vonat jellemzői

Vonatszám	45213
Vonat neve	nemzetközi tehervonat
Vonattovábbítás módja	CSM
Mozdony pályaszáma	240-024-0
Mozdony tulajdonosa	ZSSK Cargo
Továbbított kocsik száma	5 db teherkocsi
Vonathossz	74 m
Elegytömeg	217 t

1.7.1 A kisiklott teherkocsi adatai

Sorozatjel	Zaces
Pályaszám	33 87 787 6849-3
Hossz	12 m
Tengelyek száma	4
Szállított áru	olvasztott kén
Fővizsga érvényessége	2012. június 6.

Az eseményt követően a VBO, a MÁV Cargo, valamint a ZSSK Cargo képviselőinek jelenlétében 2009. február 10-én Pozsonyban (Bratislava) megtartották a teherkocsi mérlegelését. A kocsi mérlegelése során az első mérésnél a 3-as, a második méréskor a 4-es sz. tengelynél az engedélyezettnél kis mértékben nagyobb csapnyomást mutatott a mérleg. Az okmányokban feltüntetettétől eltérően a kocsi össztömege 77000 kg helyett 77910 kg volt. A mérési jegyzőkönyv adatait az 1. melléklet tartalmazza.

1.8 A vasúti pálya és biztosítóberendezés leírása

1.8.1 A vasúti pálya leírása

Rajka állomáson a vasúti pálya 48 kg/fm rendszerű sínekkel, GEO leerősítéssel, 50 cm-es zúzottkő ágyazatban került kiépítésre, fából készült keresztaljakkal. A nem átmenő fővágányok 40 km/h sebességre lettek kiépítve, a X. számú vágányon 10 km/h sebességkorlátozás van érvényben. A vágány a 19 sz. kitérőhöz egy 300 m-es sugarú ívvel csatlakozik.

Az eseményt megelőzően 2008 márciusában került a pálya átvizsgálásra. Ezen vizsgálat eredménye szerint a X. vágányon nyombővülés, illetve fekszint hibák voltak felfedezhetők, melynek következtében 10 km/h sebességkorlátozást rendeltek el. A 2008. februári geometria-vizsgálat eredményét a 2. melléklet tartalmazza.

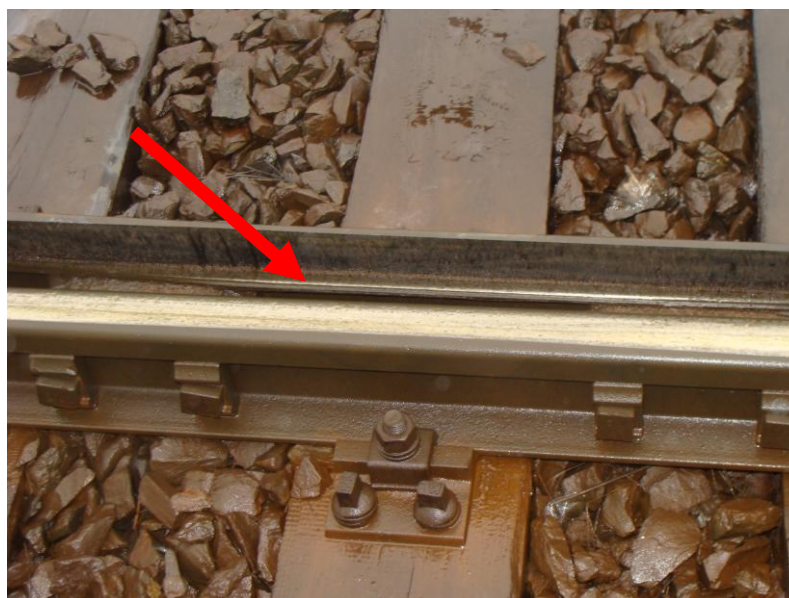
A kisiklás után közvetlenül a Vb a VBO-val és a területi pályamesterrel közösen pályavizsgálatot tartott a vonat vágányútjában fekvő vágányrészen a siklás helyszínéig, valamint a kocsi megállási helyétől kezdődően menetirányban, kb. 30 m hosszan. A vizsgálat során a Vb megállapította, hogy:

- A X. sz. vágányon a 19. kitérőtől a kisiklás helyéig mindkét sínszál alátét lemezei, síncsavarjai kifelé dőltek.

4. ábra kifelé dőlő kapcsolószerkezetek (külső sínszálon)

- A vonat vágányútjában fekvő 13, 17, 19 sz. kitérők vezetővasain éles karcolások voltak fellelhetők.

5. ábra karcolás a 17. sz. kitérő vezetővasán (belső sínszálon)

- A 13. sz. átszelési kitérőtől kezdődően mindkét sínszál belső oldalán több helyen éles karcolások voltak fellelhetők.

A Vb által tartott pályavizsgálat a 19 sz. kitérő és a 33 87 787 6849-3 psz. kocsik megállási helyéig mért adatokat a Vb nem tudta figyelembe venni, mert a pályát a kocsi saját maga alatt „szétnyomta”. Azonban a kocsi megállási helyétől menetirányban ellenőrző méréseket végzett, melynek eredménye az alábbi:

A kisiklott kocsitól számított keresztalj sorszama	Mért nyomtávolság (mm)	Eltérés az előírt nyomtávolságtól (1435 mm +15/-5 mm) (mm)
3.	1459	24
11.	1446	11
17.	1468	33
23.	1467	32

1.8.2 A biztosítóberendezés leírása

Az állomáson MÁV – Domino 55 típusú biztosítóberendezés üzemel, amely a baleset bekövetkezésében nem játszott szerepet, ezért részletezése nem szükséges.

1.9 Állomási adatok

Rajka állomás a Budapest – Hegyeshalom – Rajka OH fővonal végpontja, vasúti határátkelőhely Szlovákia irányába. Hegyeshalom és Rajka állomások között egyvágányú, térközi közlekedésre kialakított pálya, Rajka és Oroszvár (Rusovce) állomások között egyvágányú, állomástávolságú közlekedésre berendezett pálya található. A vonal C3 vonalosztályba tartozik, a vonalra engedélyezett tengelyterhelés 20 t, az engedélyezett folyóméter-terhelés 7,2 t.

1.10 Vasúti járművek adatrögzítői

A vonat mozdonyán Mirell típusú elektronikus adatrögzítő berendezés került telepítésre, amely a baleset idején megfelelően működött. A regisztráló berendezés órája 6 percet késett. A Vb ennek következtében az aktuális sebesség megállapításánál 6 perc korrekcióval számolt. A kisiklaskor a vonat 9 km/h sebességgel haladt. A kisiklás helyétől a vonat még 9 m-t tett meg.

1.11 Kommunikációs eszközök

A kommunikációs berendezések az esemény lefolyására nem voltak hatással, ezért részletezésük nem szükséges.

1.12 Meteorológiai adatok

Az időjárási körülmények az esemény lefolyására nem voltak hatással, ezért részletezésük nem szükséges.

1.13 A túlélés lehetősége

Az eset során életveszély nem alakult ki.

1.14 Próbák és kísérletek

A Vb a vizsgálat során próbákat és kísérleteket nem folytatott.

1.15 Érintett szervezetek / a munkaszervezés jellemzése

A munka szervezésének az esemény lefolyására nem volt hatása.

1.16 Szabályok és szabályzatok

A vágányok építésénél és fenntartásánál mértékadó mérethatárokat a 101337/1996.PHMSZ sz. alatt jóváhagyott D.54 sz. Előírás I. Kötet 51. fejezete tartalmazza. A nyomtávolság fenntartási mérethatára – „*amelyet az állapotfüggő munkáztatás során el kell érni*” – 1435 mm +15/-5 mm.

A vasúti kocsik terhelésére vonatkozó előírásokat a 6/552/15/2005/GKM sz. alatt jóváhagyott Rakodási Szabályok 2. sz. melléklete tartalmazza.

1.17 Kiegészítő adatok

A Vb-nek érdemi kiegészítő adatot nem hoztak tudomására és a fenti tényadatokon kívül más információt nem kíván nyilvánosságra hozni.

1.18 Korábbi hasonló esemény

Korábbi hasonló eseményt a KBSZ nem vizsgált.

2. ELEMZÉS

2.1 A vasúti pálya

Az állomás területén a tehervonatok fogadására használt vágánycsoport jelentősen leromlott állapotban van. A pálya állapotának ellenőrzése megtörtént, azonban a hiányosságok tartós megszüntetésére nem került sor.

A 45213 sz. vonat behaladása közben a vonatba utolsónak besorozott 33 87 787 6849-3 psz kocsi első forgóváza folyamatosan nyomta kifelé a sínszálat. Az 1074+80 sz. szelvényben a teherkocsi kerekei a külső sínszállra felfutottak, majd azon átestek, melynek következtében a belső íven futó kerekek a két sínszál közé estek.

A bevezetett sebességkorlátozás a balesetek elkerüléséhez nem elegendő, azok csupán a már bekövetkezett balesetek következményeinek súlyosságát csökkentik.

2.2. A kisiklott teherkocsi

A teherkocsin mért kerékterhelés értékek a határértéket kis mértékben túllépték, mely az előforduló pályahibákra „érzékenyebbé” tette a járművet. Ez az eltérés azonban önmagában nem elegendő ahhoz, hogy a kisiklás bekövetkezzen, amennyiben a pálya az előírt határértékeknek megfelelő állapotban van.

3. KÖVETKEZTETÉSEK

3.1 Az eset bekövetkezésével közvetlen összefüggésbe hozható ténybeli megállapítások

A X. vágányban a nyomtávolság mértéke jelentősen meghaladta az előírt határértéket.

3.2 Az eset bekövetkezésével közvetetten összefüggésbe hozható ténybeli megállapítások

A Vb ilyen megállapítást nem tesz.

4. BIZTONSÁGI AJÁNLÁS

A Vb biztonsági ajánlást nem lát szükségesnek, mert az alkalmazott pályafelügyeleti rendszer a hiányosságokat feltárta, azokra megfelelően rávilágított. A hasonló balesetek bekövetkezése csak az ilyen mértékben avult pálya felújításával vagy forgalomból történő kizárásával kerülhetők el.

5. MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet: a 33 87 787 6849-3 psz. kocsis Csapnyomás-mérési jegyzőkönyve
2. sz. melléklet: Rajka állomás X. sz. vágányának Geometria-vizsgálati jegyzőkönyve

Budapest, 2010. április 27.

Rózsa János
Vb vezetője

Mihály András
Vb tagja

1. sz. melléklet: a 33 87 787 6849-3 psz. kocsi csapnyomás-mérési jegyzőkönyve

ZSSK CARGO		VÁŽNY LIST																Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s. Sekcia údržby a opráv ŽKV Drieňová 24, 820 09 Bratislava	
		o nameraných kolesových a nápravových tlakoch																	
Číslo váženia		1				2				3				4					
Číslo nápravy		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4		
Hmotnosť na koleso	pravé M_{kp}	9710	9885	9140	9150	9345	10320	9615	8680										
M_k [kg]	ľavé M_{kl}	9355	10095	10865	9835	9655	9810	10215	10270										
Rozdiel hmotností na kolesá [kg]		355	130	1525	665	310	510	600	1590										
Rozdiel hmotností na kolesá [%]		1,9	0,6	7,7	3,8	1,6	2,5	3,0	8,4										
Vyhodnotenie váženia na kolesá		VYHOVUJE				VYHOVUJE													
Hmotnosť na nápravu M_N [kg]		19055	20060	19805	18885	19000	20130	19830	18950										
Rozdiel hmotností na nápravu [%]		2,5	2,5	2,1	2,1	2,9	2,9	2,3	2,3										
Vyhodnotenie váženia na nápravu		NEVYHOVUJE				NEVYHOVUJE													
Hmotnosť na podvozok M_{POD} [kg]		39125		38790		39130		38780											
Nameraná celková hmotnosť dráhového vozidla M_C [kg]		77915				77910													
Predpísaná celková hmotnosť dráhového vozidla [kg]		0				0													
Vyhodnotenie váženia celkovej hmotnosti		#DELENIE NULOUI!				#DELENIE NULOUI!													

Označenie DV: 33 87 787 6849 - 3	Objednávateľ:
Váženie vykonalo pracovisko: ONV BA Východ	Pečiatka pracoviska:

Dátum váženia: 10.02.2009 09:46	Podpis:
Vážil:	Podpis:
Kontroloval:	Podpis:

Metodika a tolerancie váženia sú v súlade s vyhláškou č. 250/1997 Z.z. a interiérovými predpismi ZSSK CARGO

2. sz. melléklet: Rajka állomás X. sz. vágányának Geometria-vizsgálati jegyzőkönyve (2008. 02.26.)

Oldalak száma : 2
Mérési fájl : rajka2~1.tse
Nyomtatás dátuma : 2008.03.10. 10:50:45

GEOMETRIA-VIZSGÁLATI JEGYZŐKÖNYV

Pálya

Pálya adatai

Vonalszám : 57
 Vonalnév : PORPÁC-RAJKA
 Kezdő szelv. : 1065+40
 Vágány : Állomás
 Vágányszám : RAJKA 10
 Sírendszer : MÁV 48
 Pályaseb. : B merethatar
 Vizsg. csop. : 40 km/ó
 Gyárt./Beép. éve : 1975/1975
 Mérete :

Mérések adatai

Pálya mérése
 Dátum : 2008.02.26.
 Mérési irány : Növekvő sz.
 Műszer : ME4012407

Megjegyzések

Hibalista

Sorsz.	Kezdő szelv.	Vég szelv.	Hossz	Hiba	Mért érték	Előírt érték
1.	1065+40	1065+44	3,8 m	Nyomtáv	1439,3	1435 +15 -5
2.	1065+40	1074+80	940,1 m	Vez.táv Bal	1263,3	1400 +0 -0
3.	1065+40	1074+80	940,1 m	Vez.táv Jobb	1284,5	1400 +0 -0
4.	1065+81	1065+83	2,0 m	Nyomtáv	1461,5	1435 +15 -5
5.	1066+85	1066+88	3,0 m	Nyomtáv	1428,0	1435 +15 -5
6.	1067+10	1067+15	5,3 m	Nyomtáv	1428,8	1435 +15 -5
7.	1067+20	1067+22	2,3 m	Nyomtáv	1429,7	1435 +15 -5
8.	1067+23	1067+25	1,3 m	Nyomtáv	1429,8	1435 +15 -5
9.	1067+32	1067+33	1,0 m	Nyomtáv	1429,4	1435 +15 -5
10.	1067+34	1067+35	1,0 m	Nyomtáv	1429,4	1435 +15 -5
11.	1067+36	1067+36	0,5 m	Nyomtáv	1429,3	1435 +15 -5
12.	1067+52	1067+52	0,5 m	Nyomtáv	1429,5	1435 +15 -5
13.	1067+56	1067+60	4,0 m	Nyomtáv	1427,4	1435 +15 -5
14.	1067+62	1067+63	1,5 m	Nyomtáv	1429,7	1435 +15 -5
15.	1067+71	1067+76	4,5 m	Nyomtáv	1427,7	1435 +15 -5
16.	1067+93	1067+95	2,0 m	Nyomtáv	1429,1	1435 +15 -5
17.	1067+96	1067+96	0,3 m	Nyomtáv	1429,9	1435 +15 -5
18.	1067+98	1068+01	2,8 m	Nyomtáv	1428,0	1435 +15 -5

Aláírások

Folytatás a következő oldalon...